

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΠΑΜΠΟΥΚΗΣ

Tο ὄνομα τοῦ χ. Π. Παμπούχη οὐ μόνον ὡς ἔγκριτου
ἰατροῦ καὶ μικροβιολόγου κρατίστου, ἀλλὰ καὶ
ὡς ἴδρυτοῦ πρὸ πάντων τοῦ ἐν Ἀθήναις Λυσ-
σοκομείου καὶ Λυσσιατρείου, συνεδέθη ἐπὶ τοσοῦτον πρὸς τὴν νεω-
τέραν ἐν Ἑλλάδι ἐπιστημονικὴν δρᾶσιν καὶ κατέκτησε τοιαῦτα
δικαιώματα ἐπὶ τῆς κοινῆς εὐγνωμοσύνης, ὥστε πιστεύομεν ἀδι-
στάκτως δι τοιαῦτα ἰκανοποιοῦμεν τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ἀπανταχοῦ ἀνα-
γνωστῶν τοῦ Ἡμερολογίου γνωρίζοντες διὰ τῆς παρα-
τιθεμένης εἰκόνος τὴν συμπαθῆ φυσιογνωμίαν τοῦ ἀνδρὸς καὶ
παρέχοντες τὰς κάτωθι προχείρους πληροφορίας περὶ τοῦ ἐπιστη-
μονικοῦ του σταδίου, ἐν τῷ ὅποιῳ ἐτίμησε καὶ τιμᾷ ἀληθῶς
τὴν τε ἐπιστήμην καὶ τὸ ἔθνος.

Ο χ. Παμπούχης γεννηθεὶς τῷ 1858 ἐν Ἀχράτᾳ τῆς
Αἰγαίας διήνυσε τὰς πρώτας ἔγκυκλίους σπουδὰς ἐν Ἀθήναις,
ἀριστεύων εἰς πάσας τὰς γυμνασιακὰς τάξεις. Πλὴν τῆς ἱερᾶς
τέχνης τοῦ Ἀσκληπιοῦ, εἰς τὴν διοψύχως ἐπεδόθη, ἐνωρὶς εἶχε
διαμορφώσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ εἰς ἄλλας ἐποικοδομητικὰς με-
λέτας, φιλολογικὰς καὶ ἔγκυκλοπαιδικάς, μεταγλωττίσας, νεώτατος
ἦτι, μόδις εἰκοσαετής, τὸν Βέρτερον τοῦ Γκαΐτε. Μετ' ἐνδελεχεῖς
ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ σπουδάς, τυχὸν ἰατρικοῦ πτυχίου, καὶ ἐπὶ
τριετίαν διατελέσας βοηθὸς τῆς παθολογικῆς κλινικῆς ἐν τῷ Δη-
μοτικῷ Νοσοκομείῳ, ἀπεστάλη τῷ 1883 εἰς Παρισίους ὡς ὑπο-
τροφος τῆς Μονῆς Πεντέλης. Ἐκεῖθεν, ἀπὸ τοῦ πρώτου ἀκόμη
ἔτους, ἀπέστελλε πλεῖστα ἐπιστημονικὰ ἄρθρα εἰς τὸ ἐν Ἀθή-
ναις ἰατρικὸν περιοδικὸν «Γαληνός», ἐν οἷς καὶ ἴδιαν ἔκτεταμέ-
νην διατριβὴν : περὶ ἐπιδημικῆς παρατίτιδος
καὶ ὑπογενείτιδος. Τὰ πλεῖστα τῶν ἄρθρων τούτων
ἐπραγματεύοντο ἀνέχδοτα εἰσέτι κλινικὰ μαθήματα τοῦ δια-
σήμου καθηγητοῦ Jaccoud, τὰ δοποῖα, πρὶν ἡ ἀκόμη ἀνακοινωθῶσιν
εἰς τὰ Εύρωπα ἵκανον τοῦ παραποτάτου φύλλα ἐδημοσιεύοντο ἐνταῦθα, χάρις εἰς τὴν
ἀκατάβλητον φιλοπονίαν καὶ εὐφυΐαν τοῦ νεαροῦ ἐπιστήμονος.

ΠΑΝΑΓ. ΠΑΜΠΟΥΚΗΣ

Ίδρυτης καὶ Διευθυντής
τοῦ ἐν Ἀθίναις Λυσσιατρείου καὶ Λυσσοκομείου

Τοῦτο μάλιστα εἶχε διεγείσει τὴν προσοχὴν τοῦ Γραμματέως τῆς ἱατρικῆς Ἀκαδημίας τῶν Παρισίων, ἐνώπιον τῆς ὁποίας καὶ τὸ ἀνήγγειλε οὗτος μετὰ χαρᾶς· πλὴν ἄλλων ἐπέστελλεν εἰς τὸν Αἰῶνα ἀξίας λόγου διατριβὰς περὶ δημοσίας ὑγιεινῆς.

Ἐν Παρισίοις ἐπεδόθη εἰδικῶς εἰς τὴν μικροβιολογίαν ἔργασθείς ἐπὶ τριετίαν ὅλην παρὰ τοῖς Pasteur, Cornil καὶ π. συστηματικῶτερον δὲ ἐπὶ πολλοὺς μήνας ἡσχολήθη εἰς τὴν θεραπείαν τῆς λύσσης διὰ τότε ἀνακαλυφθείσης μεθόδου τοῦ Pasteur, ἦν δὲ καὶ Παμπούκης ηύτυχησε νὰ παραχολουθήσῃ μεταξὺ τῶν πρώτων ξένων ἐπιστημόνων, οἵς ἐπετράπη τοῦτο· πράγματι δὲ διατριβῆς. Παμπούκης εἶνε δὲ μόνος μέχρι τοῦτο ἐλληνο-ιατρὸς ὃ μυηθείς τὰ τῆς ἀντιλυσσικῆς θεραπείας καὶ ἐν αὐτῷ μάλιστα τῷ ἔργαστηρίῳ τοῦ Pasteur.

Τῷ 1886 ἐδημοσιεύθη πρωτότυπος ἔργασία τοῦ καὶ Παμπούκη, διαμένοντος ἔτι ἐν Παρισίοις: «Περὶ νέου μικροβίου τῆς νόσου 'Ερυθρᾶς», ὅπερ ὁ ἴδιος ἀνεκάλυψεν ἔργαζόμενος ἐν τῷ Ἰνστιτούτῳ Pasteur καὶ ἐν τῷ ἔργαστηρίῳ τοῦ Cornil. Ή ἀνακάλυψις αὕτη, γνωσθεῖσα καὶ δημοσιευθεῖσα ἀνὰ τὸν ἐπιστημονικὸν κόσμον, παρήγαγε ζωηρὰν ἐντύπωσιν, ἔκτοτε δὲ δημοσιεύεται εἰς τὰ εἰδικὰ μικροβιολογικὰ συγγράμματα ὑπὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα: Μικρόβιον τῆς 'Ερυθρᾶς Παμπούκη.

Περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ 1886 κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἐπιστρατείας ἐπανέκαμψεν ἐκ Παρισίων ὅπως ὑπηρετήσῃ ἐν τῷ Ἑλληνικῷ στρατῷ ὡς ἐπίκουρος ιατρός. Μεθ' ὁ ἥξισθη τῆς τιμῆς, πρυτανεύοντος τοῦ καὶ Δηλιγιάννη, νὰ σταλῇ ἐκ νέου, ἐντολῇ καὶ διαπάναις τοῦ πανεπιστημίου, εἰς Παρισίους πρὸς ἐντελῆ ἀποπεράτωσιν τῶν ἐν τῷ μικροβιολογίᾳ σπουδῶν του παρὰ τῷ Pasteur, ἐγκρίναντος τοῦ ὑπουργίου τῆς Παιδείας καὶ ἐπισημοποιήσαντος τὴν ἀποστολήν του ταύτην. "Αμα τῇ ἐκεῖθεν ἐπανόδῳ του ἔφωσιάθη καὶ πάλιν μετὰ θαυμαστοῦ ζήλου εἰς τὰ τῆς πειραματικῆς παθολογίας καὶ μικροβιολογίας, οὗτω δὲ τῷ 1887 ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ Journal des Connaissances médicales τοῦ καθηγητοῦ Cornil ἐμβριθὲς ὑπόμνημα: «Περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι διαλειπόντων ἔλωδῶν πυρετῶν», ὅπερ ὑπέβαλε τῇ ιατρικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν Παρισίων δικαίως καὶ κοσμήτωρ τῆς αὐτού ιατρικῆς Σχολῆς Brouardel συστήσας αὐτό: «ώς ἔμπλεων πληροφοριῶν χρησίμων καὶ ἀξιον ουμβουλῆς καὶ μελέτης». Τὸ αὐτὸς ἔτος καὶ ἐν τῷ αὐτῷ περιοδικῷ ἐδημοσίευσεν ἑτέραν πραγματείαν «περὶ τῶν ἐν Ἑλλάδι κακογίθων πυρετῶν» ἐν ᾧ ἐκτίθησι πολλὰς ιδίας πρωτοτύπους παρατηρήσεις, ἀναφέρει δὲ καὶ τὰς μικροβιολογικὰς αὐτοῦ περὶ τῶν ἔλωδῶν πυρετῶν μελέτας. Αἱ συγγραφαὶ αὗται

μετεφράσθησαν δημοσιευθεῖσαι καὶ εἰς τὰ ἐν Ἰταλίᾳ εἰδικὰ περιοδικά, ἐν περιλήψει δὲ καὶ εἰς τὰ πλεῖστα ἐν Παρισίοις καὶ ἀλλαχοῦ τοιαῦτα. Διὰ τὰς ἐπιστημονικὰς ταύτας ἔργασίας τοῦ κ. Παμπούκη ἡ Γαλλικὴ Κυβέρνησις ἀπένειμεν αὐτῷ τότε τὸ παράσημον officier d' Academie.

Τῷ 1888 ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ Progrés médicales πρωτότυπον ἄρθρον: «περὶ νέας θεραπείας τῶν ἐλωδῶν πυρετῶν διὰ τῆς ἀντιπυρίνης, ἀναδημοσιεύθεν ἵταλιστὶ εἰς τὸ ἐν Νεαπόλει ἰατρικὸν περιοδικὸν Giornale Clinica e terapia.

Τὸν Μάιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐδημοσιεύθη εἰς τὰς Archives de Neurologie τοῦ Charcot πρωτότυπος πειραματικὴ καὶ κλινικὴ μελέτη ΙΙ εἰς τῆς θαλασσίας ναυτιάς, ἦν δ. κ. Παμπούκης ἔφερεν εἰς φῶς κατόπιν πλείστων δύσων πειραμάτων, ἅπερ ἔξετέλεσεν επὶ ζώων δι' ιδίου πρωτοτύπου μηχανήματος ἐν τῷ φροντιστηρίῳ τῆς πειραματικῆς Φυσιολογίας τῆς Σοφβόννης. Ἡ ἐπιστημονικὴ αὕτη ἔργασία τοσοῦτον ἔξετιμήθη, ὥστε δὲ μὲν Charcot ὠνόμασε τὸν κ. Παμπούκην συνεργάτην (collaborateur) ἐν τῷ περιοδικῷ αὐτοῦ, δὲ Baudouin ἐν τῷ Progrés médicales ἔξηγε τὰ πειράματα ταῦτα ὡς εὐφυῖα.

Τὸν Ἰούνιον τοῦ 1888 δ. κ. Παμπούκης ἀνέγγνωσεν ἐνώπιον τῆς Société Anatomique τῶν Παρισίων πρωτότυπον μελέτην περὶ παθολογίας ἀλλοιώσεων τοῦ ἡπατος ἐπὶ κακοήθων κωματώδων πυρετῶν, ἦν δὲ πρόεδρος τῆς Ἐταιρίας, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῆς, ἔχαραχτήρισεν ὡς σπουδαίαν, ἀπειρέχουσαν πολλὰ νέα διὰ τὴν ἐπιστήμην, ἐφ ϕή 'Ἐταιρία παμψηφεὶ τὸν ὠνόμασεν ἀντεπιστέλλον αὐτῆς μέλος.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Progrés médicales, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ κ. Σόλωνος Χωματιανοῦ, «έρευνας κλινικὰς πειραματικὰς περὶ τῆς ἐκ κινίνης αἷμοσφαιρινουρίας».

Καθ' δὲ χρόνον δ. κ. Παμπούκης ἀνεκοίνου δημοσίᾳ τὰ πορίσματα τῶν διαφόρων ἐπιστημονικῶν αὐτοῦ μελετῶν, ἡσχολεῖτο συγχρόνως καὶ εἰς τὰ τῆς ἀντιλυσσικῆς θεραπείας, ἦν ἐξέμαθεν ἐντελῶς, τελέσας αὐτὸς οὗτος πάντα τὰ σχετικὰ πειράματα ἐν τῷ ἔργαστηρίῳ Παστέρ, ὡς ἐμφαίνεται ἐξ ἔγγραφου τοῦ Ἰνστιτούτου, διαβιβασθέντος διὰ τῆς ἐν Παρισίοις πρεσβείας πρὸς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν, ἐν ϕη πιστοῦται ἐπὶ λέξει ὅτι: «Ο. κ. Παμπούκης ἀκολουθῶν πιστῶς ὅτι ἐδιδάχθη δύναται νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἀντιλυσσικὴν θεραπείαν.»

Ἐπανακάμψας ἔκ Παρισίων τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1888 καὶ κατιδών τὴν σπουδαίαν ἔλλειψιν μικροβιολογικοῦ ἐργαστηρίου ἐν τῷ Πανεπιστημιώ ἔξηγήσατο τὴν σύστασιν τοιούτου, ὅπερ ἴδρυσε λειτουργοῦν ἔκτοτε. Τῷ 1890 κατεχώρησεν ἐν τῷ ἐνταῦθα Ἰατρικῷ Δελτίῳ νέαν πρωτότυπον διατριβήν: «Νέαι Ἐρευναι ἐπὶ τοῦ Ἐρυσιπέλατος» καὶ ἔτεραν: «Περὶ ἀπολυμάνσεως τῶν φυματιωδῶν πτυσμάτων πρὸ πάσης μικροβιολογικῆς ἐρεύνης αὐτῶν», ἦν πρότερον εἶχεν ἀνακοινώσει εἰς τὴν Ἰατρικὴν Ἐταιρίαν.

Τὸν Ιουλίον τοῦ 1889 τὸ Ἰατροσυνέδριον, ἐπὶ τῆς ἐρωτήσεως τοῦ Ὑπουργείου περὶ τοῦ δυνατοῦ τῆς ἴδρυσεως λυσσιατρείου ἐν Ἑλλάδι, ἀπεφάνθη ὅτι πρὸ ταύτης ἔδει νὰ ἀνατεθῇ ἡ ἐκτέλεσις πειραμάτων λύσσης εἰδικῶς εἰς τὸν x. Παμπούκην τὴν αὐτὴν δὲ γνώμην ἔξήνεγκε καὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1891 κατόπιν νέας περὶ λυσσιατρείου ἐρωτήσεως τοῦ Ὑπουργείου. Πράγματι δὲ ὁ x. Παμπούκης, ἀνατεθείσης αὐτῷ ἐπισήμως τῆς ἐντολῆς ταύτης, ἔσπευσε νὰ προμηθευθῇ παρὰ τοῦ Ἰνστιτούτου Pasteur λυσσικὸν ἰὸν καὶ τὸν Μάρτιον ἴδιου ἔτους ἤρξατο δι' αὐτῶν τῶν πρώτων ἐπὶ χονίκλων πειραμάτων, στεφθέντων ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας, ὡς ἡ πρὸς τοῦτο, τῇ αἰτήσει αὐτοῦ τοῦ x. Παμπούκη, συστᾶσα ὑπὸ τοῦ Ἰατροσυνέδριου Ἐπιτροπὴν ἀπεφάνθη, συστήσασα συγχρόνως τὴν ἔχακολούθησιν αὐτῶν καὶ τὴν ταχίστην χορηγίαν τῆς ἀπαιτουμένης δαπάνης, τῆς ὑπὸ τῆς Βουλῆς Ψηφισθείσης. 'Αλλ' ἐπειδὴ οὐδὲν ἐγένετο, ὁ x. Παμπούκης ἤναγκάσθη νὰ διακόψῃ τὰ πολυδάπανα ἄλλως ἀντιλυσσικὰ πειράματα.

'Ἐν τούτοις τὸν Μάρτιον τοῦ 1894 ὁ x. Παμπούκης, μετὰ τῆς ἀδιασείστου ἐκείνης πεποιθήσεως, ἥτις ὅπλιζει τοὺς ἀκριφεῖς ἐπιστήμονας κατὰ πάσης ἐναντιώσεως, ἀπεφάσισε νὰ ἐπαναλάβῃ ἴδιας δαπάναις καὶ ἐν τῷ ἴδιῳ αὐτοῦ μικροβιολογικῷ ἐργαστηρίῳ τὰ διεκοπέντα πρὸ τριετίας πειράματα, μετά τινα ὅὲ καὶ ῥὸν ἀνήγγειλεν εἰς τὸ Ἰατροσυνέδριον τὴν ἐπιτυχίαν αὐτῶν καὶ τὴν δοσούπω ἔναρξιν τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀντιλυσσικῆς θεραπείας καὶ ἐπὶ λυσσοδήκτων. 'Ἐντεῦθεν ἡ πρὸς τοῦτο συστᾶσα ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν ἴδιων μελῶν τοῦ Ἰατροσυνέδριου, παρακολουθήσασα ἐπὶ διμηνῶν τὰ ἀντιλυσσικὰ πειράματα ταῦτα, ἔξέθηκε δι' ὑπομνήματός της τὴν 17 Ιουλίου 1894 ἐν συμπεράσματι ὅτι «ὅ x. Παμπούκης ἀνευ οὐδενὸς κινδύνου καὶ μετὰ πάσης ἐπιτυχίας δύναται αὐτὸν παρακολουθεῖν τὴν ἀντιλυσσικὴν θεραπείαν ἐπὶ λυσσοδήκτων ἴδρυσιν πρὸς τοῦτο Λυσσοκομεῖον μετὰ Λυσσιατρείου.» Οὕτω ἐτὴν 17 Αὔγουστου ὁ x. Παμπούκης ἤρξατο τῆς ἐφαρμογῆς τῆς θεραπείας, χάριν δὲ πε-

ριεργείας μνημονεύομεν ὅτι ὁ πρῶτος ὑποβληθεὶς εἰς αὐτὴν καὶ θεραπευθεὶς λυσσόδηκτος ἦτο ὁ x. Ἀνδρέας Ζωγράφος μηγανίκος τοῦ B. Ναυτικοῦ. Ἐκεῖτε, κατὰ τὸ διάστημα ἐνὸς περίπου ἔτους ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ λυσσιατρείου, προσῆλθον καὶ ἐθεραπεύθησαν ἐντελῶς ἔκατὸν εἴκοσι λυσσόδηκτοι, ἐξ ὧν 22 μὲν ἐκ τοῦ ἔξωτερικοῦ οἱ δὲ λοιποὶ 98 ἐκ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος.

Ἄλλ' δὲ x. Παμπούχης, ἔνεκεν τοῦ πολυδαπάνου, ὅπερ ἀπαιτεῖ πρὸς συντήρησιν ἡ φύσις τοιούτου Καταστήματος, δὲν ἥδυνατο νὰ δέχηται πρὸς θεραπείαν δωρεὰν πάντας τοὺς προσερχούμενους. Διὸ ἔχει τὴν ἀρωγὴν τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, ἣν οὗτος πάνυ προθύμως παρέσχεν ἀναλαβὼν ὑπὸ τὴν ἥθικὴν αὐτοῦ προστασίαν τὸ λυσσιατρείον τοῦ x. Παμπούχης, χορηγήσας δ' αὐτῷ ἐτησίαν συνδρομήν, ἀνθ' ἡς παρέχεται ἡ αντιλυσσικὴ θεραπεία εἰς τοὺς ὑπὸ τοῦ Δήμου ἀποστελλομένους ἐνδεεῖς.

Τοῦτο περὶ τῆς Κυθερώσεως ἀνχγνώρισις καὶ προστασία τοῦ εὐεργετικωτάτου ἀληθῶς ἰδρύματος τοῦ x. Παμπούχης, ὅπερ τιμᾶ ἀναντιρρήτως τὴν ἐλληνικὴν ἐπιστήμην καὶ τὸ ἔθνος, παρέχει δὲ ἀνυπολογίστου σημασίας ἐκδουλεύσεις εἰς τὸ ἐλληνικὸν δημόσιον. Εὔτυχῶς εὑρέθη εἰς ὑπουργὸς ἔρετης, φιλάνθρωπος, μὲν ζῆλον ἐκπολιτιστικὸν καὶ βαθὺ τὸ κοινωνικὸν αἰσθημα, ὁ x. Μαυρομιχάλης, δοτικός, συνευδοκοῦντος καὶ τοῦ Προέδρου τῆς Κυθερώσεως, μετὰ θερμὴν καὶ λαμπρὰν διτῶς ἀγόρευσιν ἐν τῇ Βουλῇ ὑπὲρ τοῦ Λυσσιατρείου, ἔχητησε καὶ ἐπέτυχε παρ' αὐτῆς τὴν νομοθετικὴν κύρωσιν τῆς μετὰ τοῦ x. Παμπούχης καὶ τοῦ Δημοσίου συμβάσεως, δι' ἡς ἀντὶ μικρᾶς ἀναλόγως ἐτησίας χρηματικῆς ὑποχρηματώσεως ἀναλαμβάνει οὗτος τὴν θεραπείαν πάντων τῶν ἀπόρων λυσσοδήκτων πρὸς δὲ καὶ τὴν ἰδρυσιν εἰδίκου καὶ καταλλήλου κτιρίου.

Άλλὰ τὸ ἐτήσιον τοῦτο ἐπίδομα εἶναι ἐλάχιστον, σύδε ἐπαρχεῖ νὰ ικανοποιήσῃ τὰς πολλαπλὰς ἀνάγκας καὶ νὰ εύρυνῃ τὸν κοινωφελῆ σκοπὸν τοιούτου ἰδρύματος. Τοῦτο ἀνωμολόγησε καὶ ὁ ἔδιος ὑπουργός, αἰτιαθεὶς τὰς δυσχερεῖς οἰκονομικὰς περιστάσεις τοῦ Κράτους, διὸ καὶ διὰ σχετικὸς νόμος ἐπέτρεψεν εἰς τὸ Λυσσιατρεῖον νὰ δέχηται δωρεάς, οἵονεὶ συστήσας αὐτὸς εἰς τὰ φιλάνθρωπα καὶ φιλοπρόσδα αἰσθήματα τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας.

Καὶ ἡδη, περαίνοντες τὰς βραχείας ὥδε γραμμάς, θεωροῦμεν καθῆκον νὰ ἐπικαλεσθῶμεν τὰ εὐγενῆ αἰσθήματα τῶν ἀπανταχοῦ πολυταλάντων διογενῶν ὑπὲρ τοῦ Λυσσιατρείου. Ἐστωσαν βέβαιοι ὅτι προικωδοτοῦντες τοιούτον κατάστημα, δι' ὅπερ δέον νὰ σεμνύνεται ἡ ἐλληνικὴ ἐπιστήμη καὶ ἡ πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου, θὰ κληθῶσιν ἀληθεῖς εὐεργέται τοῦ ἔθνους, εὐεργέται τῆς πασχού-

σης ἀνθρωπότητος, ἐπισπῶντες τὰς εἰλικρινεῖς εὐλογίας καὶ τὴν αἰδίον εὔγνωμοσύνην τοῦ πανελλήνου, διὰ τῆς τελειοποιήσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τοιούτου φιλανθρωπικωτάτου ἀσύλου, πρωτισμένου νὰ σώζῃ ἀπὸ οίκτρου καὶ φρικαλέου τέλους τόσα δυστυχῆ ὅντα, ἐξ οὐ πολλὰ μέχρις ἐσχάτων, δι' ἔλλειψιν τῶν ἀναγκαίων μέσων, ἀπέθνησκον τὸν εἰδεχθέστατον καὶ ἀποτρόπαιον ἐκ λύσσης θάνατον.

ΕΛΕΝΗ

Χρόνος δὲρ εἴραι ἵπος τ' ὁραῖδ' σου σῶμα,
Ὄ Ελένη, πρωτοπῆ σὲ γάμου ἀγκάλη,
Κ' ἡ ἀθώα ψυχὴ σὺν ἀρέβηκε στὸ στόμα,
Γιὰ τὰ φιλήσῃ ἀγγελικὰ μίαρ ἀλλη.

Νά ! — Χελιδόνι, δποῦ δὲρ ἔχει ἀκόμα
Φτερὸ κάρερα εἰς τὸ κορμί του βγάλη,
Ἄπ' τῆς φωλιᾶς τὸ μυρωδάτο στρῶμα
Μὲ πόθου βία τετώρει τὸ κεφάλι.

Εἴραι, ἴδες, τὸ μικρὸ φυλακωμέρο.
Ποῦ γιὰ θροφὴ δὲρ σχίζει τὸρ ἀέρα,
Μὲ τὸ στόμα τῆς μάννας τον ἐρωμέρο !

Αλλ' ὁ γαμπρὸς τί θέλει τέτοια μέρα
Στ' ἀχρά σου χείλη ; Έκεϊθε φτερωμέρο
Τὸ θεῖο χελιδοράχι ἐπῆγε περα.

(Ἐν Κερκύρᾳ, 1895).

ΓΕΡ. ΜΑΡΚΟΡΑΣ.